

Для того, щоб виграти справу адвокат має бути обережним у своїх порадах і наставляннях. Етика адвоката не дозволяє йому ухилитися від відповіді на запитання підсудного – це рівносильно залишити його без захисту. В адвокатській практиці може трапитися так, що підсудний перед початком розгляду справи в суді чи вже в ході розгляду справи раптом звертається до адвоката за порадою такого плану: я подумав і вирішив, якщо суд мені зарахує щире каяття, в усьому зізнатися, що ви мені порадите? Відповідь на таке запитання вимагає дипломатичності та високого професіоналізму. Можна уявити ситуацію, коли адвокат відповість: так, ви правильно вирішили, суд дійсно враховує щире визнання і каяття. Підсудний у суді так і вчинив, однак суд за певних міркувань призначив йому максимальне покарання. У цьому разі вся злість засудженого, усі його розчарування в правосудді будуть звернені ненавистю до адвоката, що порадив в усьому зізнатися. (Гребеньков Г.В.,- Юридична етика:навч.посібник., Київ. Алерта. 2004р.- с.167)

Правильним рішенням в цій і схожій ситуації – пояснити всю ситуацію і його можливі рішення. Наприклад: коли задають такі питання потрібно сказати, що зазнавшись у всьому можуть зменшити строк покарання, але можуть судити в повній мірі. Суддя не зобов'язаний зменшити строк покарання. Тому це рішення має прийняти сам підзахисний і усвідомити, що за свої слова буде нести покарання.

При розгляді будь-якої справи можуть бути свідки або проведені експертизи. Експерт може сфальсифікувати результат експертизи спеціально або випадково. Коли адвокат отримав справу і в ній була проведена експертиза, то він зобов'язаний ще раз перевірити її на достовірність, адже рішення експертизи може вплинути на рішення судді. Було б не етично обвинувачувати всіх експертів у несумлінності чи упередженості. Однак не менш аморально з боку адвоката при захисті інтересів особи, що довірилась йому, не переконатися особисто в ідентичності відображення події в документах слідчого і адекватності зроблених експертами висновків. (Гребеньков Г.В.,- Юридична етика:навч.посібник., Київ. Алерта. 2004р.- с.171)

В деяких випадках вирішальну роль в судді відіграє свідок. Він звичайно під присягою дає показання. Але опитний адвокат всі його слова перевірить, щоб переконатися в цьому або використати його слова в суді на користь для себе.

Одним із елементів культури прокурора й адвоката є їх зовнішній вигляд. В статті 12 Правил адвокатської етики вказано, що при здійсненні професійної діяльності адвокат зобов'язаний дотримуватись загальноприйнятих норм ділового етикету, в тому числі щодо зовнішнього вигляду.

"Варто вдягатися просто і пристойно. У костюмі не повинно бути нічого вигадливого і крикливого (різкі кольори, незвичайний фасон). Брудний, неохайний костюм справляє неприємне враження. Це важливо пам'ятати, бо психологічний вплив на тих, що зібралися в залі, починається ще до промови, із моменту появи перед публікою". (Бедь В.В..Юридична психологія:навч. посібник. -2-ге вид.,доп. і переробл. – К.:МАУП, . іл.- Бібліогр.: с.,2003- 436с.).

Марценюк Я.С.

*студентка 5-го курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТІВ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗГІДНО ДОГОВОРУ ПРО НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

Відповідно до Міжнародної конвенції «Про правову допомогу в правових відносинах по цивільним, сімейним і кримінальним справам», ст. 59 Конституції України, законів України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» і «Про безоплатну правову допомогу» - особа має право на правову допомогу.

Для захисту порушених прав, свобод та законних інтересів особа може звернутися до адвоката та укласти з ним договір про надання правової допомоги, у п.5 ч.1 ст. 1 «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» надано поняття «договір про надання правової допомоги» – домовленість, за якою одна сторона (адвокат, адвокатське бюро, адвокатське об'єднання) зобов'язується здійснити захист, представництво або надати інші види правової допомоги другій стороні (клієнту) на умовах і в порядку, що визначені договором, а клієнт

зобов'язується оплатити надання правової допомоги та фактичні витрати, необхідні для виконання договору. (ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>). Цим забезпечується професійна правова допомога відповідно до якої на адвокатів покладається обов'язок юридичного та морального характеру, за який він несе відповідальність

Право на правову допомогу є первинним. Якщо правова допомога надається на підставі договору, то повинні діяти загальні правила про договірну відповідальність. Проблема у тому, що п. 14 ч.1 ст. 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» унеможливорює притягнення адвоката до цивільно-правової відповідальності і відшкодування збитків клієнту в разі порушення адвокатом своїх зобов'язань що,:

- 1) є порушенням принципу рівності сторін цивільних правовідносин;
- 2) унеможливорює застосування правових наслідків глави 51 ЦК України щодо відповідальності за порушення зобов'язань;
- 3) не встановлює санкцій цивільно-правового характеру за порушення зобов'язань відповідно до договору про правову;
- 4) забезпечує сприятливі умови для адвокатської діяльності.

Разом з тим така відповідальність залишається для представників сторін спору, які представляють інтереси своїх клієнтів на підставі договору про надання правової допомоги.

Одним із проблемних питань щодо встановлення відповідальності адвокатів за неналежне виконання ними своїх обов'язків згідно договору про надання правової допомоги є визначення того, яким чином неналежне виконання зобов'язань може призвести до завдання збитків чи шкоди клієнту. Слід прийняти до уваги те, що рішення суду чи іншого державного органу повинне базуватися на законі. Якщо воно не законне та спричинить клієнту адвоката збиток, то до відповідальності буде притягнуто орган, який виніс неправомірне чи неправосудне рішення. (ст. 1176 ЦК України та Законом України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинові незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду» від 1 грудня 1994 р.)

На підставі цього можна уточнити, що повинен учинити адвокат. Узагальнено він повинен:

- 1) надати правову допомогу та взяти участь у справі;
- 2) домогтися позитивного для клієнта правового результату.

Друге визначення є відносним оскільки адвокат не може втрутитись в діяльність судових органів. Відповідно до цього видається доцільним розмежувати винагороду адвокату за договором з надання правової допомоги на дві складових:

- 1) за участь у справі;
- 2) за досягнення позитивного для клієнта правового результату.

Зокрема, якщо негативному для клієнта результату сприяла непрофесійна діяльність адвоката, що встановити доволі складно, то позов до такого адвоката можливий. Проте такий позов слід заявляти з урахуванням передбачених законом гарантій адвокатської діяльності, за якою професійні права, честь і гідність адвоката охороняються законом. Йдеться про те, що адвоката не можна притягнути до кримінальної, матеріальної та іншої відповідальності або погрожувати їй застосуванням у зв'язку з наданням юридичної допомоги громадянам та організаціям згідно з законом. Це положення не повинно стосуватися договірної відповідальності адвоката, як таке, що фактично означає його недоторканність та особливе правове становище за договором з надання правової допомоги. Адвокат бере на себе загальний юридичний обов'язок надати необхідну за даних умов правову допомогу у вигляді фактичних матеріально-правових та процесуально-правових дій як до характеристики спірної ситуації на момент укладення договору, так і тих обставин, які будуть виявлені та проявляться при розгляді справи. Серед найбільш типових порушень адвокатом умов за договором з правової допомоги можна вказати: неякісну підготовку процесуальних документів; порушення строків виконання певних процесуальних дій; поверхове знання обставин справи; навмисне затягування справи; передання справи для ведення іншому, менш досвідченому, адвокату. (М. В. Кравченко, здобувач «Щодо відповідальності адвокатів за порушення зобов'язань за договором з надання правової допомоги»-2015.-С.5.)

Відповідно до ч. 2 ст.19 Міжнародної конвенції «Про правову допомогу у правових відносинах по цивільних, сімейних і кримінальних справах» встановлено, якщо неправомірними діями посадових осіб сторін, що домовились про виконання зобов'язань за Конвенцією, особам буде завдано збитків, то вони вправі вимагати їх відшкодування відповідно до законодавства домовленої сторони, посадовими особами установ юстиції, якими такий

збиток завдано. Тож, на мою думку, потрібно слідувати міжнародній практиці, де закріплено положення про відповідальність та дотримується принцип компенсаторності в разі завдання збитків та шкоди, і немає достатніх підстав у внутрішньому законодавстві когось відводити від такої відповідальності.

Матвієнко А.С.

*студентка 5-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ В РОБОТІ АДВОКАТА

Адвокати в своїй роботі часто зустрічаються з конфліктами інтересів. Конфліктність є природною рисою юридичної діяльності, оскільки юристи і адвокати, зокрема, працюють з людьми, які мають різні інтереси, що постійно перетинаються і можуть навіть конфліктувати між собою. Конфліктом є зіткнення протилежних сторін, думок, інтересів, суб'єктів тощо або зіткнення протилежно спрямованих цілей, інтересів, позицій, думок чи суб'єктів взаємодій.

Зазначені питання переважно розглядаються в рамках юридичної конфліктології. Це праці таких вчених, як: Андрущенко В.П., Анцупов А.Я., Бандурка А.М., Герасіна Л. М., Гришина Н.В., Гусарев С.Д., Дарендорф Р., Дзвінчук Д. К., Дмитриев А.В., Друзь В.А., Дуткевич Т.В., Жорнокуй Ю., Запрудский Ю.Г., Здравомыслов А. Г., Кармин А.С., Казимирчук В.П., Козырев Г.И., Кудрявцев В. Н., Левківський К.М., Леонов Н. И., Ложкин Г.В., Малишев А.А., Панова М. І., Повенель Л.И., Пірен М. Піча В.М., Романов В.В., Скакун О.Ф., Тихомиров О.Д., Тихомиров Ю. А., Тодика Ю. М., Хома Н.М.

Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 № 5076-VI зробив новим принципом здійснення адвокатської діяльності принцип уникнення конфлікту інтересів. Ч.1. ст.4 цього Закону закріплює, що адвокатська діяльність здійснюється на принципах верховенства права, законності, незалежності, конфіденційності та уникнення конфлікту інтересів. П.8. ч.1. ст.1 Закону визначає конфлікт інтересів як суперечність між особистими інтересами адвоката та його професійними правами і обов'язками, наявність якої може вплинути на об'єктивність або неупередженість під час виконання адвокатом його професійних обов'язків, а також на вчинення чи невчинення ним дій під час здійснення адвокатської діяльності (Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI // Офіційний вісник України від 23.08.2012. - № 62. – Стор. 17. – Стаття 2509. – Код акту 62964/2012).

Адвокат при здійсненні своєї професійної діяльності виступає носієм обов'язків, іноді суперечливих, по відношенню до: клієнтів; судів та інших державних органів; адвокатури в цілому та окремих адвокатів; суспільства в цілому. Надзвичайна важливість функціонального навантаження адвокатури вимагає від адвокатів слідування високим етичним стандартам поведінки; водночас специфіка обов'язків, що лежать на адвокатурі, обумовлюють необхідність збалансування служіння адвоката інтересам окремого клієнта з інтересами суспільства в цілому, дотриманням принципів законності і верховенства права.

Вироблення адвокатурою і дотримання адвокатами особливих деонтологічних вимог і правил — необхідна наріжна передумова повноцінного функціонування адвокатури, виконання нею її важливої соціальної ролі в демократичному суспільстві (Правила адвокатської етики, затверджені Установчим З'їздом адвокатів України від 17.11.2012 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MUS20912.html).

Коментар щодо Хартії основоположних принципів діяльності європейських адвокатів з цього приводу встановлює наступне. Для належного здійснення своєї професійної діяльності адвокат має уникати конфліктів інтересів. Тому адвокат не може представляти двох клієнтів у тій самій справі, якщо є конфлікт або ризик конфлікту між інтересами цих клієнтів. Так само адвокат має утриматись від представлення нового клієнта, якщо адвокат володіє конфіденційною інформацією, отриманою від свого нинішнього або колишнього клієнта. Адвокат також не повинен брати клієнта, якщо існує конфлікт інтересів між клієнтом та адвокатом. Якщо конфлікт інтересів виникає під час представлення клієнта, адвокат має припинити його представлення. Можна побачити, що цей принцип тісно пов'язаний із